Załącznik nr 1.5 do Zarządzenia Rektora UR nr12/2019

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA *2022–2025*
(skrajne daty)
Rok akademicki 2022/2023

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Emisja głosu
Kod przedmiotu*	IIB4
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Zakład Onomastyki
Kierunek studiów	Filologia polska
Poziom studiów	I stopień
Profil	Ogólnoakademicki / (specjalność nauczycielska)
Forma studiów	Stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	rok pierwszy/ semestr pierwszy
Rodzaj przedmiotu	Kierunkowy (specjalność nauczycielska)
Język wykładowy	polski
Koordynator	dr Małgorzata Kułakowska
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Małgorzata Kułakowska, dr hab. prof. UR Agnieszka Myszka

***** *-opcjonalnie,zgodnie z ustaleniami w Jednostce*

1.1.Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	**Liczba pkt. ECTS**
1		30							1

1.2. Sposób realizacji zajęć

x w formie tradycyjnej
X zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (zaliczenie z oceną)

2.WYMAGANIA WSTĘPNE

Wymowa zgodna z normą (bez wad wymowy)

3.CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ , TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Zaznajomienie studentów z podstawami wiedzy z zakresu emisji głosu
C2	Wdrażanie studentów do opanowania umiejętności świadomego posługiwania się głosem, wyrazistą i donośną mową, właściwą intonacją i tempem mówienia
C3	Zapoznanie słuchaczy z najczęstszymi problemami związanymi z wymową i fonacją oraz nauczenie technik pozwalających korygować błędną fonację (higiena głosu)
C4	Zapoznanie studentów z zasadami wzorcowej wymowy polskiej

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych[1]
EK_01	Student zna i rozumie znaczenie języka jako narzędzia pracy nauczyciela, praktyczne aspekty wystąpień publicznych, - poprawność językową oraz zagadnienia związane z emisją głosu – budowę, działanie i ochronę narządu mowy i zasady emisji głosu	NW13, K_W06
EK_02	Student potrafi posługiwać się aparatem mowyzgodnie z zasadami emisji głosu	NU16, K_U12
EK_03	Student potrafi poprawnie posługiwać się językiem polskim	NU15, K_U12
EK_04	Student jest gotów do skutecznego korygowania swoich błędów językowych i doskonalenia swojej emisji głosu	NK1, K_K03

3.3Treści programowe

A. Problematyka wykładu
nie dotyczy

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, warsztatowych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
1. Podstawowa terminologia z zakresu emisji głosu i ortofonii: co to jest emisja głosu? Mowa a słuch fizyczny, muzyczny i fonematyczny. Podstawowa literatura przedmiotu.
2. Anatomiczne podstawy procesu komunikatywnego. Wpływ czynników biologicznych i środowiskowych na kształtowanie się głosu. Teorie powstawania dźwięków mowy.
3. Choroby głosu. Profilaktyka i higiena głosu.
4. Rola postawy w prawidłowym oddychaniu - ćwiczenia ustawienia ciała. Ćwiczenia relaksacyjne – technika Alexandra.
5. Rola oddechu w prawidłowym wytwarzaniu dźwięków mowy. Omówienie rodzajów oddechu. Znaczenie oddychania dla emisji głosu. Rozpoznawanie własnego sposobu oddychania, ćwiczenia oddechowe.

[1] W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

6. Nastawienia głosowe; Rodzaje ataku dźwięków – ćwiczenia pomagające uzyskać miękki atak dźwięków.
7. Rola rezonatorów w emisji głosu. Emisja „kozia" i „krowia"; mówienie „na maskę" – ćwiczenia. Jak zapobiegać zmęczeniu głosowemu
8. Tempo mowy – jak określić własne tempo mowy i jak je korygować. Rola pojemności płuc w emisji - wydłużanie fazy wydechowej (ćwiczenia).
9. Ćwiczenia usprawniające motorykę narządów mowy. Dykcja- ćwiczenia. Prawidłowa wymowa samogłosek i spółgłosek-ćwiczenia.
10. Ćwiczenia artykulacyjne: trudne zbitki spółgłoskowe, poprawność wymowy grup spółgłoskowych (upraszczanie i wzbogacanie grup spółgłoskowych, problematyczne zakończenia wyrazów, geminaty; wymowa zdań – „łamańców językowych"
11. Ćwiczenia w wymawianiu samogłosek nosowych w różnych pozycjach (w śródgłosie przed spółgłoskami szczelinowymi, zwartymi i zwarto-szczelinowymi oraz w wygłosie)
12. Ćwiczenia wyrazistości mowy. Plastyczność mowy a intonacja. Językowe środki ekspresji a kultura wypowiedzi.

3.4 Metody dydaktyczne

Wiedza teoretyczna zostanie przekazana poprzez wykłady i prezentacje multimedialne.
W czasie zajęć studenci będą zdobywać umiejętności w zakresie emisji głosu poprzez uczestniczenie w ćwiczeniach praktycznych.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_ 01	TEST WYBORU W TRAKCIE ZAJĘĆ, OCENA POPRAWNOŚCI WYKONYWANYCH W CZASIE ZAJĘĆ ĆWICZEŃ	ĆW
EK_ 02	OCENA POPRAWNOŚCI WYKONYWANYCH W CZASIE ZAJĘĆ ĆWICZEŃ; WYPOWIEDZI W TRAKCIE ZAJĘĆ	ĆW
EK_03	TEST WYBORU W TRAKCIE ZAJĘĆ, OCENA POPRAWNOŚCI WYKONYWANYCH W CZASIE ZAJĘĆ ĆWICZEŃ	ĆW
EK_04	OCENA POPRAWNOŚCI WYKONYWANYCH W CZASIE ZAJĘĆ ĆWICZEŃ; OCENA UMIEJĘTNOŚCI SAMOKONTROLI I SAMOOCENY; WYPOWIEDZI W TRAKCIE ZAJĘĆ	ĆW

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Ocena końcowa jest wystawiana na podstawie:
1. oceny z testu (50%)
2. ocen poprawności wykonanych ćwiczeń emisyjnych (50%)

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzinna zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowewynikającezharmonogramustudiów	30
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	0
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	0
SUMA GODZIN	30
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	1

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Płusajska-Otto A., 2017, *Podręczni pracy głosem. Ćwiczenia i wskazówki dla osób występujących publicznie,* Łódź.

Tarasiewicz B., 2003, *Mówię i śpiewam świadomie. Podręcznik do nauki emisji głosu,* Kraków.

Literatura uzupełniająca:

- Adamiszyn Z., Walencik-Topiłko A., 2003, *Logopedia artystyczna*, [w:] *Logopedia. Pytania i odpowiedzi. Podręcznik akademicki*, t. II: *Zaburzenia komunikacji językowej u dzieci i osób dorosłych*, red. T. Gałkowski, G. Jastrzębowska, Opole.
- Bednarek J. D., 2003, *Ćwiczenia wyrazistości mowy*, Bydgoszcz.
- Cegieła A., 1996, *Norma wzorcowa i norma użytkowa komunikacji we współczesnej polszczyźnie,* [w:] *O zagrożeniach i bogactwie polszczyzny,* red. J. Miodek, Wrocław.
- Dunaj B., 2006, *Zasady poprawnej wymowy polskiej,* „Język Polski" LXXXVI, s. 3-15.
- Dunaj B., 2004, *Zagadnienia poprawności językowej, 1. Wymowa połączeń ai, ei, ii, oi, ói, ui, yi*, „Język Polski" LXXXIV, z.3, s.206-209.
- Dunaj B., 2003, *Zagadnienia poprawności językowej, 1. Wymowa samogłosek nosowych*, „Język Polski" LXXXIII, z.2, s.125-126.
- Karaś M., Madejowa M., 1977, *Słownik wymowy polskiej*, PWN, Warszawa.
- Klajman S. (red.), 1975, *Zarys higieny głosu*, Gdańsk.
- Kram J., 1988, *Zarys kultury żywego słowa*, Warszawa.
- Lemmermann H., 1999, *Komunikacja werbalna. Szkoła retoryki,* Wrocław.
- Lubaś W., Urbańczyk S., 1990, *Podręczny słownik poprawnej wymowy polskiej*, Warszawa.
- Lunden B., Rosell L., 2003, *Techniki prezentacji. O sztuce przemawiania, angażowania i przekonywania*, Gdańsk.s
- Maksymowicz K., 2003, *Zestawy ćwiczeń dykcyjnych*, [w:] *Logopedia. Pytania i odpowiedzi. Podręcznik akademicki*, t. II: *Zaburzenia komunikacji językowej u dzieci i osób*

dorosłych, red. T. Gałkowski, G. Jastrzębowska, Opole.
- Meissner Cz., 1993, *Książeczka o sztuce recytacji i sztuce mówienia*, Katowice.
- Mikuta M., 2001, *Kultura żywego słowa*, Częstochowa.
- Myszka A., 2014, *Ortofonia,* [w:] *Kultura mówienia dawniej i dziś. Propozycje, scenariusze, ćwiczenia,* red. M. Kułakowska, A. Myszka, Rzeszów 2014, s. 33-57.
- Myszka A., 2014, *„Prezenterzy powinni być samą doskonałością". Wymowa staranna współczesnych dwudziestolatków – rekonesans badawczy,* [w:] *Kultura mówienia dawniej i dziś,* red. M. Kułakowska, A. Myszka, Rzeszów 2014, s. 190-204.
- Myszka A., 2014, *Wymowa grup spółgłoskowych – znajomość normy a realizacja (badania sondażowe)*, [w:] *Głos – język – komunikacja*, red. A. Myszka, Rzeszów, s. 97-110.
- Myszka A., 2018, *Emisja głosu w kształceniu nauczycieli (rozważania na marginesie książki Agnieszki Płusajskiej-Otto)*, [w] *Głos – Język – Komunikacja 5*: W obliczu emocji, red. A. Myszka, K.I. Bieńkowska, Rzeszów, s. 176-188
- Oczkoś M., 1999, *Abecadło mówienia*, Warszawa.
- Pawłowski Z., 2005, *Foniatryczna diagnostyka wykonawstwa emisji głosu śpiewaczego i mówionego,* Kraków
- Podracki J., 1994, *Nowości w polskich normach akcentowania*, „Polonistyka", z.5, s. 261-261.
- *Prawidła poprawnej wymowy polskiej*, 1995, oprac. Z. Klemensiewicz, uzup. S. Urbańczyk, Kraków.
- Świdziński M., 1988, *Dzisiejsza wymowa sceniczna*, Warszawa.
- Toczyska B., 2006, *Sarabanda w chaszczach. Ćwiczenia samogłosek,* Gdańsk.
- Toczyska B., 2007, *Głośno i wyraźnie. 9 lekcji dobrego mówienia.,* Gdańsk
- Toczyska B., 2009, *Ruch w głosie. Ćwiczenia nie tylko dla dziennikarzy,* Gdańsk.
- Toczyska B., 2009, *Łamańce z dedykacją czyli makaka ma Kama,* Gdańsk.
- Walczak-Deleżyńska M., 2001, *Aby język giętki?,* Wrocław.
- Weller S., 2006, *Oddech, który leczy*, Gdańsk.
- *Zaburzenia głosu : badanie - diagnozowanie - metody usprawniania : materiały z konferencji zorg. przez Pomagisterskie Studium Logopedyczne Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego i Sekcję Logopedyczną Towarzystwa Kultury Języka w Warszawie, w dniach 6-8 czerwca 1998 /* oprac. Halina Mierzejewska [i in.]; Wydział Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego, Towarzystwo Kultury Języka. - Warszawa 1998.
- Zalesska-Kręcicka M., 1993, *Przewlekłe zaburzenia głosu*, Wrocław.
- Zalesska-KręcickaM., Kręcicki T., Wierzbicka E., 2004, *Głos i jego zaburzenia: zagadnienia higieny i emisji głosu,* Wrocław.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej